

แนวทางการบริหารองค์กรตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร องค์การบริหารส่วนตำบล
ในพื้นที่ อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

Guidelines for Management of the Organization with the Good
Governance of the Administrators of Sub-district Administrative
Organizations in Kamphaeng Saen District, Nakhon Pathom Province

ภารดี วรกริกกุลชัย¹, ชาญเดช เจริญวิริยะกุล², สุธาวรรณ สมใจ³, และ วราพร ดำรงค์กุลสมบัติ⁴
Paradee Varakirkulchai¹, Chandej Charoenwiriyakul², Sudawan Somjai³ and Waraporn Dumrongkulsombati⁴

^{1,2,3,4}หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

^{1,2,3,4}Master of Arts Program in Development Administration, Suan Sunandha Rajabhat University, Thailand

E-mail: prapassorn.jdar@gmail.com¹

Received: 2021-11-23; Revised: 2021-12-25; Accepted: 2021-12-26

บทคัดย่อ

การสร้างหลักธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นในระบบการบริหารราชการไทยมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะหลักธรรมาภิบาลจะเป็นปัจจัยเสริมให้การปกครองในระบอบประชาธิปไตยมีลักษณะเปิด ประชาชนมีเสรีภาพ มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันอย่างกว้างขวาง การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการบริหารองค์กรตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร องค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่ อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม และ 2) เพื่อเสนอแนะแนวทางการบริหารองค์กรตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่ อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม จำนวน 15 ตำบล ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบน่าจะเป็น จำนวน 135 ราย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า ระดับการบริหารองค์กรตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่ อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านหลักคุณธรรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความคุ้มค่า และด้านหลักการมีส่วนร่วม ตามลำดับ 2) แนวทาง คือ ผู้บริหารต้องเคร่งครัดการใช้หลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 ด้าน ในการบริหาร

คำสำคัญ: การบริหารองค์กร,หลักธรรมาภิบาล,องค์การบริหารส่วนตำบล

Abstract

Creating good governance principles in the Thai bureaucracy is therefore very important. Because good governance will be an opening factor for democratic governance. People have the freedom to exchange opinions widely. The objectives were 1) to study the level of management of the organization with the good governance of the administrators of sub-district administrative Organizations in Kamphaeng Saen district, Nakhon Pathom province, and 2) to suggest the guidelines for the management of the organization with good governance of the administrators of sub-district administrative organizations in Kamphaeng Saen district, Nakhon Pathom Province. This research is quantitative. The population used in the research is the administrators of the sub-district administrative organizations in the area Kamphaeng Saen district, Nakhon Pathom Province, 15 sub-districts using 135 probability sampling methods. The statistics used in data analysis were percentage, mean, and standard deviation. The results of the research revealed that 1) the management of the organization with the good governance of the administrators of subdistrict administrative Organizations in Kamphaeng Saen district, Nakhon Pathom province the overall were rated at a high level. When considering each aspect, it was found that at a high level in all aspects moral principles have the highest average, followed by the rule of law, transparency, responsibility, value for money, and the principles of participation respectively, 2) administrators must strictly implement the 6 aspects of good governance.

Keywords: Organization management, Good Governance, Subdistrict Administration
Organization

บทนำ

เพื่อให้องค์กรของรัฐ เอกชน และทุก ๆ ส่วนนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ให้กว้างขวางและยั่งยืน จำเป็นต้องมีปัจจัยสำคัญหลาย ๆ ปัจจัย ที่นอกเหนือจากความตระหนักของบุคลากรในหน่วยงานและผู้บริหารแล้ว คือ ความต่อเนื่องหรือความยั่งยืนของการเป็นประชาธิปไตยและความมั่นคงของประเทศ (sustainability of democracy and national security) เพราะประชาธิปไตยค่อนข้างเป็นพลวัต เพราะมีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา และตามการเปลี่ยนแปลงของสังคม และยังมีการอภิปรายกันถึงความหมายที่แท้จริงอยู่อย่างกว้างขวาง แต่มิติที่สำคัญของประชาธิปไตยคือการแข่งขัน การมีส่วนร่วม และเสรีภาพในการเมือง การเป็นประชาธิปไตยและความยั่งยืนของประชาธิปไตยจึงเป็นสิ่งที่ช่วยทำให้การบริหารจัดการที่ดี หรือธรรมาภิบาลคงอยู่ได้ เนื่องจากตราบไต่ที่ไม่เป็นเผด็จการ ประชาชนย่อมมีโอกาสแสดงความคิดเห็น มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายมีการตรวจสอบการดำเนินการของรัฐ ทำให้เกิดความโปร่งใสผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของรัฐและเอกชนตลอดจนหน่วยงานต่าง ๆ มีสำนึกรับผิดชอบ ประชาธิปไตยจึงมีข้อดี คือเป็นวิธีส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคคลกลุ่มต่าง ๆ เพื่อหาแนวทางแก้ไขความขัดแย้งแทนการใช้ความรุนแรง กระบวนการ

เป็นประชาธิปไตยนำมาสู่การส่งเสริมสันติวิธีในชาติ และระหว่างชาติได้ (Boutros-Ghali, 2000) ประชาธิปไตยเปิดโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพ มีการลงคะแนนเสียงโดยเท่าเทียมกัน มีการสร้างความเข้าใจร่วมกัน มีการควบคุมทางนโยบาย ประชาธิปไตยนำมาสู่การหลีกเลี่ยงทรราช การมีสิทธิเสรีภาพ มีการแสดงความคิดเห็นของตนเอง มีความอิสระทางความคิด มีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ปกป้องความสนใจส่วนบุคคล มีความเท่าเทียมกันทางการเมืองและประชาธิปไตยแนวใหม่นำมาสู่การแสวงหาเสรีภาพและความเจริญ (Robert Dahl, 2000) และที่สำคัญกระบวนการประชาธิปไตยนำมาสู่การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นการสร้างความเจริญเติบโตในด้านการสร้างความรับผิดชอบและสร้างปัญญา ขณะเดียวกันก็นำมาซึ่งแนวทางที่สำคัญที่สุดสำหรับประชาชนในการปกป้องและนำเสนอความสนใจของพวกเขา (Diamond, 1998)

การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในระบบการบริหารราชการไทยจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะหลักธรรมาภิบาลเป็นปัจจัยเสริมให้การปกครองในระบอบประชาธิปไตยมีลักษณะเปิด ประชาชนมีเสรีภาพ มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันอย่างกว้างขวาง ทำให้เกิดกระบวนการรวมตัวกันของประชาชน ประชาสังคม และสร้างค่านิยมใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้น หลักธรรมาภิบาลมีบทบาทความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงโดยตรงกับความเป็นประชาธิปไตย เป็นหลักการที่นำมาใช้ในการบริหารงานในปัจจุบันอย่างแพร่หลาย เพราะช่วยส่งเสริมองค์กรให้มีศักยภาพและประสิทธิภาพให้มากขึ้น นอกจากนี้ยังทำให้บุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้องมีความศรัทธาเชื่อมั่นในองค์กรอันจะทำให้เกิดการพัฒนามั่งคั่ง องค์กรหรือรัฐบาลที่โปร่งใสย่อมได้รับความไว้วางใจและสร้างความเชื่อมั่นให้แก่นักลงทุนและประชาชน การบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาลเป็นการเชื่อมโยงองค์ประกอบของสังคม 3 ส่วนเข้าด้วยกัน คือ ประชาสังคม (civil society) ภาคธุรกิจเอกชน (private sector) และภาครัฐ (state or public sector) เพื่อนำไปสู่การพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมให้กับทุกภาคในสังคม รัฐเกิดความเข้มแข็ง มั่นคง มีเสถียรภาพและประชาชนมีความเป็นอยู่อย่างสงบสุข เป็นการสร้างการมีส่วนร่วมและเป็นการระดมความคิดจากส่วนประกอบที่สำคัญของสังคม (บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, 2542)

ปัจจุบันการใช้หลักธรรมาภิบาล ในองค์กรภาครัฐ และเอกชน เป็นที่ยอมรับและแพร่หลายมากขึ้น จากแนวคิดของนักบริหารงาน นักวิชาการ และนักเศรษฐศาสตร์ทั่วไป ได้แสดงความคิดเห็นว่าหลักธรรมาภิบาลเป็นทั้งหลักการขั้นพื้นฐานและยุทธศาสตร์ที่สังคมโลกต้องการให้เกิดขึ้นและนำมาใช้เพื่อลด บรรเทา และแก้ไข ปัญหาต่าง ๆ โดยเฉพาะปัญหาการคอร์รัปชัน ฉ้อราษฎร์บังหลวง ช่วยสร้างคุณค่าและจิตสำนึกทางปัญญาวุฒันธรรม และจริยธรรมทั้งด้านเศรษฐกิจและการเมือง ทำให้มีความเป็นธรรมในสังคม มีความโปร่งใสได้รับการยอมรับและเชื่อถือ มีประสิทธิภาพ และคุณภาพมาตรฐานสูงขึ้น มีการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นภูมิคุ้มกันที่ทำให้องค์กร เข้มแข็งมีเสถียรภาพ มีความมั่นคงปลอดภัยทุกภาคของสังคมอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขและมีคุณภาพชีวิตที่ดี สำหรับประเทศไทยได้นำแนวคิดตามหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิรูปการเมือง และระบบราชการไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ในหลายประเด็น เช่น ความโปร่งใส การตรวจสอบความมีประสิทธิภาพ การมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบ และการกระจายอำนาจ ทำให้ปัจจุบันหลักธรรมาภิบาลได้กลายเป็นมาตรฐานสากลที่องค์กรและหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ต้องการให้รัฐบาลนั้นเห็นความจำเป็นที่ประเทศจะต้องมีการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับระบบเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองท้องถิ่น และของประเทศให้สามารถดำเนินการตามบทบาทหน้าที่กฎหมายที่กำหนดไว้ให้

ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาแนวทางการบริหารองค์กรตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร องค์กรการบริหารส่วนตำบลในพื้นที่ อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้จะสามารถนำไปเผยแพร่ให้

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้ที่เกี่ยวข้องนำไปเป็นข้อมูลในการพิจารณาหาทางเสริมสร้างกระบวนการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ในองค์การบริหารส่วนตำบล ตามหลักธรรมาภิบาลใน 6 ด้าน 1) หลักนิติธรรม 2) หลักคุณธรรม 3) หลักความโปร่งใส 4) หลักการมีส่วนร่วม 5) หลักความรับผิดชอบ 6) หลักความคุ้มค่า ให้เกิดการปฏิบัติอย่างแท้จริง ซึ่งการใช้หลักธรรมาภิบาล ดังกล่าวเพื่อทำให้เกิดการบริหารอย่างมีคุณภาพ เพื่อลดกระแสของสังคมที่ว่าองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อใครเข้ามาบริการจะมีเรื่องผลประโยชน์ มีการทุจริตคอร์รัปชัน การเลือกตั้งท้องถิ่น ก็มีแต่การซื้อเสียงเพื่อแสวงหาอำนาจและผลประโยชน์ ดังกล่าว ดังนั้นผู้ศึกษาจึงต้องการศึกษาแนวทางการบริหารองค์การตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร องค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่ อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารองค์การตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร องค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่ อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม
2. เพื่อเสนอแนะแนวทางการบริหารองค์การตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร องค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่ อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

ขอบเขตของการวิจัย

ศึกษาระดับการบริหารองค์การตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร องค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่ อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ซึ่งประกอบด้วย 1) ด้านหลักนิติธรรม 2) ด้านหลักคุณธรรม 3) ด้านหลักความโปร่งใส 4) ด้านหลักการมีส่วนร่วม 5) ด้านหลักความรับผิดชอบ 6) ด้านหลักความคุ้มค่า เก็บข้อมูลอยู่ในช่วงเดือนตุลาคม – เดือนธันวาคม 2562

การทบทวนวรรณกรรม

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต, 2550) กล่าวถึงธรรมาภิบาลในหัวข้อเรื่อง พระพุทธศาสนากับหลักธรรมาภิบาล สรุปได้ว่าธรรมาภิบาล ต้องมีองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ 1) ธรรมาภิบาลด้านธุรกิจ 2) ธรรมาภิบาลด้านการเมือง 3) ธรรมาภิบาลด้านราชการคือ ทั้ง 3 ด้านนี้หมายถึง Processes ของการตัดสินใจที่ดีเป็นกระบวนการของการตัดสินใจหรืออำนาจ สิ่งการที่ดีจะเป็น Good governance คือ ต้องมีธรรมะประกอบ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2555) กล่าวว่า “Good Governance” ในประเทศไทยมีการใช้คำศัพท์เรียกหลายคำด้วยกัน เช่น ธรรมาภิบาล การบริหารกิจการบ้านเมือง (และสังคม) ที่ดี ธรรมรัฐ สุประชาสนาการ ธรรมราชา การปกครองที่ดี การบริหารจัดการที่ดี คือ วิธีการใช้อำนาจเพื่อบริหารทรัพยากรขององค์การ เป็นวิธีการที่ดีในการใช้อำนาจเพื่อบริหารจัดการทรัพยากรขององค์กร โดยที่สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย อธิบายว่า ธรรมาภิบาล หมายถึง การปกครอง การบริหาร การจัดการ การควบคุม ดูแล กิจกรรมต่างๆ ให้เป็นไปในครรลองธรรม นอกจากนี้ ยังหมายถึงการบริหารจัดการที่ดี ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้ทั้งภาครัฐ และเอกชน ธรรมที่ใช้ในการบริหารงานนี้มีความหมายอย่างกว้าง กล่าวคือหาได้มีความเป็นเพียง หลักธรรมทางศาสนาเท่านั้น แต่รวมถึงศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม และความถูกต้อง

ขอบธรรมทั้งปวง ซึ่งวิญญูชนพึงมีและพึงประพฤติปฏิบัติ อาทิ ความโปร่งใส ตรวจสอบได้ การปราศจากการแทรกแซง จากองค์กรภายนอก เป็นต้น

ทศพร ศิริสัมพันธ์ (2550) กล่าวว่า ธรรมาภิบาลเป็นเรื่องของการวางระบบและกลไกเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ในขณะที่ยึดด้านหนึ่งของเหรียญ คือ เรื่องตัว บุคคล เป็นเรื่องของการสร้างจิตสำนึกในเรื่องคุณธรรมและจริยธรรม ธรรมาภิบาลเน้นการวางระบบ เพื่อควบคุมให้คนไม่ประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ไม่ดีและให้ทำตามมาตรฐานที่ดี แต่จริยธรรมจะลึกกว่านั้น เน้นการปลูกฝังจิตสำนึก ต้องไม่ประพฤติมิชอบและต้องประพฤติชอบทั้งสองเรื่องหรือสองด้านของ เหรียญจะต้องไปด้วยกันจึงจะยั่งยืน การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเป็น เรื่องที่มีความเกี่ยวข้องกับการจัดการโครงสร้างและความสัมพันธ์ของสถาบันทางการเมืองซึ่งครอบคลุม ทั้งในส่วนของสถาบันทางการเมืองที่มีลักษณะอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ การตัดสินใจ จัดสรรทรัพยากรเพื่อบริหารกิจการของบ้านเมืองและแก้ไขปัญหาของสังคม ตลอดจนกระบวนการเข้า มามีส่วนร่วมของภาคส่วนหรือฝ่ายต่าง ๆ ในการกำหนดนโยบายสาธารณะและการนำนโยบายสาธารณะ ไปสู่การปฏิบัติภายใต้กรอบและกระบวนการทางกฎหมายอันชอบธรรม โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้มั่นใจว่าข้อเรียกร้องของความต้องการของทุกฝ่ายในสังคมจะได้รับการรับฟัง และนำเข้ามาพิจารณาไตร่ตรองในการตัดสินใจและกำหนดนโยบายสาธารณะ สามารถตอบสนองความต้องการของสังคมทั้งในปัจจุบันและอนาคต รวมทั้งทำให้ปัญหาทุจริตหรือประพฤติดมิชอบลดลงในท้ายที่สุด

สรุปได้ว่า หลักธรรมาภิบาล หมายถึง การบริหารงานหรือการปกครองภายใต้กฎหมาย ระเบียบข้อบังคับให้บังเกิดผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและมีความชอบธรรมทั้งฝ่ายผู้บริหารและ ประชาชนที่เข้ามาใช้บริการ หากหน่วยงานต่าง ๆ ได้มีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการบ้านเมืองแล้ว ย่อมก่อให้เกิดประโยชน์ด้านต่าง ๆ แก่ทั้งองค์กรนั้น กับทั้งส่งผลประโยชน์ต่อภาครัฐ สังคม ประเทศชาติ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อประชาชนและผู้ใช้บริการจากองค์กรในหลายด้าน

การบริหารองค์กร หมายถึง วิธีการดำเนินงานเพื่อบรรลุภารกิจหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ขององค์กรเพื่อชี้ให้เห็นว่าผู้บริหารวางแผนเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์องค์กร และในการบริหารงานจะมีปรับแนวคิดการบริหารงานมาช่วยในการบริหารงานเพื่อให้เข้าถึงการบริหารงานในปัจจุบัน การบริหารองค์กรของแต่ละองค์กรมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับทัศนคติ และมุมมองของผู้บริหารขององค์กร การบริหารองค์กรเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการพัฒนาองค์กรให้ประสบความสำเร็จ กล่าวคือองค์กรใดมีการบริหารองค์กรที่ดี ย่อมส่งผลต่อการปฏิบัติงานผู้ปฏิบัติมีความพึงพอใจ และเต็มใจในการปฏิบัติงานทำให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อองค์กร หากการบริหารงานขององค์กรไม่ดีผลการดำเนินงานขององค์กรก็ลดลง

การบริหารองค์กรสมัยใหม่จำเป็นต้องมีการบริหารหรือการจัดการที่เป็นกระบวนการในการกำหนดทิศทาง โดยการนำแนวความคิดแบบดั้งเดิม และแนวคิดการบริหารองค์กรสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้ และสามารถใช้ทรัพยากรทั้งหมดที่มีอยู่ในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของธุรกิจที่ตั้งไว้สิ่งสำคัญ และถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารองค์กรสมัยใหม่ก็คือ การกระตุ้นแนวคิดใหม่ๆ ของบุคลากร โดยนำแนวคิดระบบการควบคุมทางการบริหารมาประยุกต์ใช้ (สุรัส ราชกุลชัย, 2547) ซึ่งประกอบด้วย แผนกลยุทธ์ในการบริหาร (Management Strategies) การคิดแบบเชิงระบบ (Systems Thinking) ความคล่องตัวในการบริหารจัดการ (Administration Liquidity) และการบริหารงานโดยวัตถุประสงค์ (Management by Objective)

ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในฐานะที่เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการบริหารท้องถิ่น และเป็นผู้กำหนดทิศทางการพัฒนาจำเป็นต้องให้การสนับสนุน และเข้ามามีบทบาทในการดำเนินการอย่างจริงจังในการกระตุ้นและวางรากฐานสู่สังคมธรรมาภิบาลใน 6 ด้าน ดังนี้ 1) หลักนิติธรรม 2) หลักคุณธรรม 3) หลักความโปร่งใส 4) หลักการมีส่วนร่วม 5) หลักความรับผิดชอบ และ 6) หลักความคุ้มค่า

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ในพื้นที่อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม จำนวน 15 องค์การบริหารส่วนตำบล โดยประกอบด้วยคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล แห่งละ 3 คน ประกอบด้วย (นายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน รองนายก องค์การบริหารส่วนตำบล 2 คน) ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล แห่งละ 1 คน ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล แห่งละ 1 คน และหัวหน้าส่วนต่าง ๆ ในองค์การบริหารส่วนตำบล แห่งละ 4 คน รวมเป็นจำนวน 135 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ครบถ้วนมาวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายจากค่าเฉลี่ยที่ได้โดยใช้เกณฑ์ของเบสท์ (Best, 1981)

ผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 57.8) ส่วนใหญ่มีอายุ 41 – 50 ปี (ร้อยละ 44.4) รองลงมา อายุ 31 – 40 ปี อายุ 51 ปีขึ้นไป และอายุ 20 - 30 ปี ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี (ร้อยละ 63.0) รองลงมา สูงกว่าปริญญาตรี และต่ำกว่าปริญญาตรี ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001 – 30,000 บาท (ร้อยละ 51.1) รองลงมา 10,001 – 20,000 บาท (ร้อยละ 29.6) มากกว่า 30,000 บาทขึ้นไป (ร้อยละ 10.4) และต่ำกว่า 10,000 บาท (ร้อยละ 8.9) ส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 6 – 10 ปี (ร้อยละ 43.7) รองลงมา 1 – 5 ปี ตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป และน้อยกว่า 1 ปี ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารองค์การตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร องค์การบริหารส่วนตำบล ในพื้นที่ อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม มีองค์ประกอบ 6 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า ด้วยค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตารางที่ 1 ระดับการบริหารองค์การตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โดยภาพรวม

การบริหารองค์การตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร	ระดับการบริหารองค์การ		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ด้านหลักนิติธรรม	3.94	0.78	มาก
2. ด้านหลักคุณธรรม	4.02	0.70	มาก
3. ด้านหลักความโปร่งใส	3.92	0.88	มาก
4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	3.77	0.87	มาก

การบริหารองค์กรตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร	ระดับการบริหารองค์กร		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ	3.86	0.80	มาก
6. ด้านหลักความคุ้มค่า	3.83	0.78	มาก
รวม	3.89	0.32	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า การบริหารองค์กรตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร องค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่ อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักคุณธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$) รองลงมา ด้านหลักนิติธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$) ด้านหลักความโปร่งใส อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$) ด้านหลักความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$) ด้านหลักความคุ้มค่า ($\bar{X} = 3.83$) และด้านหลักการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.77$) ตามลำดับ

แนวทางการบริหารองค์กรตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร องค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่ อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

แนวทางการบริหารองค์กรตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร องค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่ อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักคุณธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$) รองลงมา ด้านหลักนิติธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$) ด้านหลักความโปร่งใส อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$) ด้านหลักความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$) ด้านหลักความคุ้มค่า ($\bar{X} = 3.83$) และด้านหลักการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.77$) ตามลำดับ

1. ด้านหลักนิติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 5 สนับสนุน ส่งเสริมบุคลากรที่ปฏิบัติตนตามกฎหมายของเทศบาล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ ($\bar{X} = 4.13$) รองลงมา ข้อ 3 การพิจารณาเรื่องใด ๆ นั้นยึดตามกฎหมาย กฎ ระเบียบของเทศบาลเป็นหลัก โดยไม่เลือกปฏิบัติ ($\bar{X} = 4.11$) ข้อ 1 บริหารองค์กรโดยยึดหลักการและปฏิบัติตามกฎหมายของเทศบาลอย่างเคร่งครัด ($\bar{X} = 4.04$) ข้อ 2 กฎ ระเบียบที่เทศบาล กำหนดขึ้นมีความถูกต้องชัดเจน มีเหตุผล มีความทันสมัยได้รับการยอมรับจากพนักงานทุกท่าน ($\bar{X} = 4.00$) และข้อ 4 สนับสนุน ส่งเสริมให้พนักงานยึดถือปฏิบัติตาม กฎระเบียบ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.84$) ตามลำดับ

2. ด้านหลักคุณธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 2 ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเสมอภาค และเป็นธรรมต่อทุกคน โดยไม่มีอคติ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ ($\bar{X} = 4.13$) รองลงมา ข้อ 1 ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ตรงต่อเวลา และทำตนเป็นตัวอย่างที่ดี ($\bar{X} = 4.06$) ข้อ 3 ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต ($\bar{X} = 4.04$) ข้อ 4 ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเสียสละ เอื้อเฟื้อและมิมีน้ำใจเพื่อประโยชน์ส่วนร่วมและประชาชนทั่วไป ($\bar{X} = 4.00$) และข้อ 5 พนักงานมีเหตุผล รับฟังความคิดเห็นของ ผู้อื่น มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.92$) ตามลำดับ

3. ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 5 จัดให้มีกลไกตรวจสอบผลการดำเนินงานและรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนทั่วไป มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

อยู่ในระดับมากทุกข้อ ($\bar{X} = 4.03$) รองลงมา ข้อ 3 สื่อสารให้บุคลากรและประชาชนเข้าใจนโยบาย เป้าหมาย และทิศทางการดำเนินงานโดยแจ้งให้ทราบถึงแผนงานโครงการระเบียบหลักเกณฑ์ผลการดำเนินงาน และสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ที่พึงจะได้รับอย่างทั่วถึง ($\bar{X} = 3.96$) ข้อ 1 ข้อมูลสารสนเทศมีความถูกต้องเป็นปัจจุบันและตรงกับความเป็นจริง ($\bar{X} = 3.91$) ข้อ 2 ดำเนินงานต่าง ๆ อย่างเปิดเผยตรวจสอบได้มีข้อมูลโปร่งใส ($\bar{X} = 3.87$) ข้อ 4 จัดให้มีการรายงานผลการรับจ่ายเงินและจัดทำรายงานผลการดำเนินงานประจำปีเสนอผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$) ตามลำดับ

4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 1 ส่งเสริมการทำงานในสภาท้องถิ่นมีคณะกรรมการ และเวทีประชาคม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$) รองลงมา ข้อ 2 เปิดโอกาสให้บุคลากรและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวางแผนและกำหนดนโยบาย ($\bar{X} = 3.84$) ข้อ 3 เปิดโอกาสให้บุคลากรและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการดำเนินงานหรือปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ ($\bar{X} = 3.72$) ข้อ 5 เปิดโอกาสให้บุคลากรและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมประเมินผลการดำเนินงานของเทศบาล ($\bar{X} = 3.70$) และ ข้อ 4 เปิดโอกาสให้บุคลากร และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมการตัดสินใจในปัญหาที่สำคัญ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$) ตามลำดับ

5. ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 4 มีความมุ่งมั่นในการทำงานให้ประสบความสำเร็จโดยไม่ทอดทิ้งหรือละทิ้งงาน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$) รองลงมา ข้อ 3 จัดโครงสร้างองค์การบริหารงานระบุงการกิจและวัตถุประสงค์ชัดเจน ($\bar{X} = 3.96$) ข้อ 1 ยอมรับผลที่เกิดจากการตัดสินใจและการกระทำทั้งผลดีผลเสียและสามารถอธิบายเหตุผลในการกระทำนั้นได้ ($\bar{X} = 3.79$) ข้อ 5 ปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด ถูกต้อง ครบถ้วนและทันกำหนดเวลา ($\bar{X} = 3.76$) และ ข้อ 2 ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องตามรายงานผลการตรวจสอบและผลการประเมินจากฝ่ายตรวจสอบอย่างจริงจัง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$) ตามลำดับ

6. ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 3 มีการวางแผน ส่งเสริม สนับสนุนให้ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น เช่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทรัพยากรวัสดุ ฯลฯ มาใช้ให้เป็นประโยชน์สูงสุดในการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$) รองลงมา ข้อ 4 ควบคุมบุคลากรให้ใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด และให้เกิดประโยชน์สูงสุด ($\bar{X} = 3.88$) ข้อ 5 ส่งเสริม สนับสนุนให้นำวัสดุที่ใช้แล้ว กลับมาใช้ใหม่หรือดัดแปลงให้เกิดผลผลิตใหม่ ($\bar{X} = 3.77$) ข้อ 2 จัดให้มีระบบข้อมูลสารสนเทศ ถูกต้อง ครบถ้วน เป็นปัจจุบันตรงกับความต้องการและสะดวกต่อการใช้งาน ($\bar{X} = 3.75$) และ ข้อ 1 แผนเป็นเครื่องมือในการบริหารงานและมีการปฏิบัติตามแผน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.74$) ตามลำดับ

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารองค์การตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร องค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่ อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ย

สูงสุด คือ ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความคุ้มค่า และด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยมีประเด็นอภิปรายเพิ่มเติม ดังนี้

1. แนวทางการบริหารองค์กรตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ด้านหลักนิติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 5 สนับสนุน ส่งเสริมบุคลากรที่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของเทศบาล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมากทุกข้อ รองลงมา ข้อ 3 การพิจารณาเรื่องใด ๆ นั้นยึดตามกฎหมาย กฎ ระเบียบของเทศบาลเป็นหลัก โดยไม่เลือกปฏิบัติ ข้อ 1 บริหารองค์กรโดยยึดหลักการและปฏิบัติตามกฎระเบียบของเทศบาลอย่างเคร่งครัด ข้อ 2 กฎ ระเบียบที่เทศบาล กำหนดขึ้นมีความถูกต้องชัดเจน มีเหตุผลมีความทันสมัยได้รับการยอมรับจากพนักงานทุกท่าน และข้อ 4 สนับสนุน ส่งเสริมให้พนักงานยึดถือปฏิบัติตาม กฎระเบียบ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกิตติพงศ์ อรุณพิพัฒน์ (2556) ได้ศึกษาเรื่อง หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารจัดการรัฐวิสาหกิจ : กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ทำการศึกษาเปรียบเทียบระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 หลักเกณฑ์และแนวทางการกำกับดูแลที่ดีในรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2544 ของกระทรวงการคลัง พบว่า หลักเกณฑ์ไม่ได้มีความแตกต่างในสาระสำคัญนัก โดยเฉพาะเรื่องหลักความโปร่งใส หลักความซื่อสัตย์ สุจริต หลักความรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติหน้าที่และหลักความสามารถในการแข่งขัน ซึ่งมีความแตกต่างบ้างเล็กน้อย เช่น บริษัทจดทะเบียนต้องดูแลผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้นหรือผู้ลงทุนเป็นหลักสำคัญแต่บริษัทจดทะเบียนจะต้องมีความรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้วย โดยคณะกรรมการรัฐวิสาหกิจจะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการปฏิบัติหน้าที่ และบริหารจัดการรัฐวิสาหกิจที่เป็นรัฐวิสาหกิจที่บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ โดยที่กระบวนการแต่งตั้งคณะกรรมการรัฐวิสาหกิจจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ซื่อสัตย์สุจริต และมีความโปร่งใส เพื่อให้คณะกรรมการนำหลักธรรมาภิบาลไปบริหารจัดการองค์กรนั้น เพื่อปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอันเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ธุรกิจหรือกิจกรรมนั้น ๆ รวมทั้งการมีความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้นหรือผู้ลงทุนทุกรายอย่างเท่าเทียมกัน ควรมีการประเมินผลงานฝ่ายจัดการและคณะกรรมการเองและจัดทำจรรยาบรรณของกรรมการผู้บริหารและพนักงานด้วยกระบวนการสรรหาคณะกรรมการรัฐวิสาหกิจ ควรเปิดโอกาสให้ผู้ถือหุ้นรายย่อยหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการพิจารณา ควรเลือกจากบุคคลที่มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริงและมีความเป็นอิสระเพื่อจะกำกับดูแลการดำเนินงานของฝ่ายบริหารรัฐวิสาหกิจ ดูแลผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้นรายย่อย โดยหน่วยงานของรัฐที่เป็นผู้กำกับดูแลรัฐวิสาหกิจและดูแลผู้ถือหุ้น ต้องมีหลักธรรมาภิบาลทุกหน่วยและปฏิบัติอย่างเคร่งครัด

2. แนวทางการบริหารองค์กรตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ด้านหลักคุณธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 2 ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเสมอภาค และเป็นธรรมต่อทุกคน โดยไม่มีอคติ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมากทุกข้อ รองลงมา ข้อ 1 ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ตรงต่อเวลา และทำตนเป็นตัวอย่างที่ดี ข้อ 3 ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต ข้อ 4 ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเสียสละ เอื้อเฟื้อและเมตตาใจเพื่อประโยชน์ส่วนรวมและประชาชนทั่วไป และข้อ 5 พนักงานมีเหตุผล รับฟังความคิดเห็นของ ผู้อื่น มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของไพฑูรย์ สุขผลานันท์ (2558) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารตาม

หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำแนกตามระดับการศึกษาโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำแนกตามเขตจังหวัด โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. แนวทางการบริหารองค์กรตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 5 จัดให้มีกลไกตรวจสอบผลการดำเนินงานและรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนทั่วไป มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับมากทุกข้อ รองลงมา ข้อ 3 สื่อสารให้บุคลากรและประชาชนเข้าใจนโยบาย เป้าหมายและทิศทางการดำเนินงานโดยแจ้งให้ทราบถึงแผนงานโครงการระเบียบหลักเกณฑ์ผลการดำเนินงาน และสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ที่พึงจะได้รับอย่างทั่วถึง ข้อ 1 ข้อมูลสารสนเทศมีความถูกต้องเป็นปัจจุบันและตรงกับความเป็นจริง ข้อ 2 ดำเนินงานต่าง ๆ อย่างเปิดเผยตรวจสอบได้มีข้อมูลโปร่งใส ข้อ 4 จัดให้มีการรายงานผลการรับจ่ายเงินและจัดทำรายงานผลการดำเนินงานประจำปีเสนอผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพิชญาสินี จิตติพิชญานันท์ (2559) ได้ศึกษาเรื่องประสิทธิภาพการบริหารงานคลังท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาล กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนจังหวัดอำนาจเจริญ ผลการศึกษาพบว่า ระดับความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานคลังท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาล ทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ 1) หลักนิติธรรม 2) หลักคุณธรรม 3) หลักความโปร่งใส 4) หลักการมีส่วนร่วม 5) หลักความรับผิดชอบ 6) หลักความคุ้มค่า ส่วนผลการศึกษาระดับความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารงานคลังท้องถิ่น ทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เช่นกัน ได้แก่ 1) ด้านความสามารถในการบริหารและจัดเก็บรายได้ 2) ด้านความสามารถในการบริหารรายจ่าย 3) ด้านความพึงพอใจของประชาชนในการรับบริการ 4) ด้านเทคโนโลยีและเครื่องมือในการบริหารงานคลังท้องถิ่นและบริการประชาชน ผลการศึกษาความสัมพันธ์พบว่ามีความสัมพันธ์กันทางบวกระดับสูงมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.862 ผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคพบว่า 1) ยังขาดความชัดเจนในการบริหารงานคลัง ต้องยึดตามระเบียบข้อบังคับที่ทางส่วนกลางกำหนดทำให้ไม่มีอิสระและไม่สามารถปฏิรูประเบียบและข้อบังคับ ได้ด้วยตัวเอง 2) การถูกร้องเรียนในกระบวนการบริหารงานคลังขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอำนาจเจริญ ส่งผลให้ภาพรวมองค์การบริหารส่วนจังหวัดอำนาจเจริญ ขาดความน่าเชื่อถือ 3) ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร รายละเอียดต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการบริหารงานคลังขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอำนาจเจริญได้น้อยมาก 4) การเข้าไปมีส่วนร่วมของประชาชนจะมีเฉพาะที่เป็นตัวแทนของประชาชนเท่านั้น 5) การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้กับประชาชนมีความล่าช้า 6) การดำเนินโครงการกิจกรรมล่าช้าเนื่องจากใช้เวลาในการพิจารณาก่อนช้านาน 7) การพัฒนาแหล่งจัดเก็บภาษีใหม่ ๆ ยังไม่สามารถทำได้ 8) ประสิทธิภาพในการบริหารต้นทุนในการจัดเก็บภาษียังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ 9) ระบบการแจ้งข้อมูลข่าวสารทางการคลัง ยังทำได้ไม่ทั่วถึงในพื้นที่ห่างไกล จึงทำให้การรับข้อมูลข่าวสารของประชาชนยังน้อยมาก จากการศึกษาได้แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานคลังท้องถิ่น

ตามหลักธรรมาภิบาล ดังนี้ องค์การบริหารส่วนจังหวัดอำนาจเจริญควรเน้นการทำงานแบบมีส่วนร่วม นั้นความโปร่งใส นั้นความรับผิดชอบ เนื่องจากปัญหาที่สำคัญคือปัญหาด้านการสื่อสารประชาสัมพันธ์ข้อมูล ด้านการคลัง รวมทั้งกฎระเบียบ ข้อบังคับ การดำเนินงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ จะต้องมีการวางแผนการทำงาน ร่วมกันระหว่างองค์การบริหารส่วนจังหวัดอำนาจเจริญกับประชาชน ส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ให้มากขึ้นในการจัดทำแผนบริหารจัดการงานคลังมีการดำเนินงานที่โปร่งใส ซื่อสัตย์ รวดเร็ว ถูกต้องตรวจสอบ ได้ มีความยุติธรรม มีความรับผิดชอบต่อปัญหาที่เกิดขึ้นและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้กับประชาชน เพื่อการจัดบริการสาธารณะที่มีคุณภาพและนำไปสู่การพัฒนาให้มีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืนมากยิ่งขึ้น

4. แนวทางการบริหารองค์กรตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 1 ส่งเสริมการทำงานในสภาท้องถิ่นมีคณะกรรมการและเวที ประชาคม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับมาก รองลงมา ข้อ 2 เปิดโอกาสให้บุคลากรและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการวางแผนและกำหนดนโยบาย ข้อ 3 เปิดโอกาสให้บุคลากรและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วม ในการดำเนินงาน หรือปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ ข้อ 5 เปิดโอกาสให้บุคลากรและผู้ที่มี ส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมประเมินผลการดำเนินงานของเทศบาล และ ข้อ 4 เปิดโอกาสให้บุคลากร และผู้ที่มี ส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมการตัดสินใจในปัญหาที่สำคัญ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาสมพงษ์ ชนุตตโม (อ่อนสุข) (2556) ศึกษาเรื่องการบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า 1) ประชาชนมีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้านพบว่า ด้านหลักนิติธรรม อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอื่นๆ อยู่ในระดับ มากทุกด้าน 2) ผลเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนกลุ่มตัวอย่างต่อการบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์โดยจำแนกตามปัจจัย ส่วนบุคคลของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ต่างกัน มีความ คิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัด นครสวรรค์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน 3) การนำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการ บริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมได้ ดังนี้ คือ การรณรงค์ให้ผู้บริหารและบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ใช้ หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานภายในองค์กรอย่างจริงจัง สร้างจิตสำนึกให้บุคลากรทุกคน มีความ รับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ตนได้รับมอบหมาย ผู้บริหารควรกำหนดนโยบาย มีแผนแม่บทอย่างชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร และสามารถนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นรูปธรรมได้ ควรเปิดโอกาสให้บุคลากรในองค์การบริหาร ส่วนตำบลได้มีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกัน การดำเนินงานต่าง ๆ มีความโปร่งใสตรวจสอบได้ พัฒนาศักยภาพ ให้สามารถใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และมีประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป

5. แนวทางการบริหารองค์กรตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ด้านหลักความรับผิดชอบต่อ โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 4 มีความมุ่งมั่นในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ โดยไม่ทอดทิ้งหรือละทิ้งงาน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับมาก รองลงมา ข้อ 3 จัดโครงสร้างองค์การการ บริหารงานระบุงารกิจและวัตถุประสงค์ชัดเจน ข้อ 1 ยอมรับผลที่เกิดจากการตัดสินใจและการกระทำทั้งผลดี ผลเสียและสามารถอธิบายเหตุผลในการกระทำนั้นได้ ข้อ 5 ปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบ

ที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด ถูกต้อง ครบถ้วนและทันกำหนดเวลา และ ข้อ 2 ดำเนินการแก้ไขปรับปรุง ข้อบกพร่องตามรายงานผลการตรวจสอบและผลการประเมินจากฝ่ายตรวจสอบอย่างจริงจัง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภัทรมาศ จรรย์เวชวัฒนา (2557) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบ้านฉาง ผลการศึกษาพบว่า ในการบริหารจัดการของเทศบาลบ้านฉาง ตามหลักธรรมาภิบาล ได้จัดทำโครงการตามนโยบายและเทศบัญญัติในด้านต่าง ๆ แต่ยังมีปัญหาในเรื่องโครงสร้างพื้นฐานการทำงานในเทศบาลยังไม่เป็นระบบ โดยพนักงานส่วนหนึ่งยังคงยึดติดกับระบบงานแบบเก่า ไม่ยอมรับระเบียบกฎเกณฑ์ใหม่ ๆ ทางด้าน กระบวนการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารเทศบาลตำบลบ้านฉาง พบว่าเทศบาลตำบลบ้านฉาง มีความเสมอภาค และการกระจายพัฒนาอย่างทั่วถึง ไม่มีการเลือกปฏิบัติและได้จัดตั้งคณะกรรมการชุมชน ร่วมกันจัดทำแผนพัฒนาการจัดซื้อจัดจ้างกระบวนการต่างๆ ส่วนใหญ่มีความเปิดเผยตรงไปตรงมา พบว่า คณะกรรมการชุมชนที่ได้รับการแต่งตั้งเข้ามานั้นบางคนไม่เห็นแก่ประโยชน์ชุมชน แต่จะเข้ามา เพื่อหาผลประโยชน์ให้กับตนเอง

6. แนวทางการบริหารองค์กรตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 3 มีการวางแผน ส่งเสริมสนับสนุนให้ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น เช่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทรัพยากรวัสดุ ฯลฯ มาใช้ให้เป็นประโยชน์สูงสุดในการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับมาก รองลงมา ข้อ 4 ควบคุมบุคลากรให้ใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด และให้เกิดประโยชน์สูงสุด ข้อ 5 ส่งเสริม สนับสนุนให้นำวัสดุที่ใช้แล้ว กลับมาใช้ใหม่หรือดัดแปลงให้เกิดผลผลิตใหม่ ข้อ 2 จัดให้มีระบบข้อมูลสารสนเทศ ถูกต้อง ครบถ้วน เป็นปัจจุบันตรงกับความต้องการและสะดวกต่อการใช้งาน และ ข้อ 1 แผนเป็นเครื่องมือในการบริหารงานและมีการปฏิบัติตามแผน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มานา อิมอุตม (2558) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรของเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยาอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ได้แก่ อายุ และระดับการศึกษา ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการวิจัย เทศบาลนครพระนครศรีอยุธยาควรมีการฝึกอบรมเรื่อง ธรรมาภิบาลแก่บุคลากรทุกคนให้มีความรู้ความเข้าใจอย่างแท้จริง และเกิดการตระหนักว่าควรปฏิบัติงานหรือบริหารตามหลักธรรมาภิบาลอยู่เสมอ ส่วนด้านหลักนิติธรรม ควรมีการปรับปรุงแก้ไข ระเบียบสำคัญที่ล้าสมัยให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ด้านหลักคุณธรรม บุคลากรทุกคนจะต้องมีความจริงจังในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลและปฏิบัติตามประมวล จริยธรรม ซึ่งถือเป็นมาตรฐานทางจริยธรรมของบุคลากรทุกคน ด้านหลักความโปร่งใส ควรมีการ สร้างจิตสำนึกในการปฏิบัติงานอย่างโปร่งใส และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารอยู่ตลอดเวลา ด้านหลักการมีส่วนร่วม ควรเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานและประชาชนได้มีส่วนร่วมในการบริหารมากขึ้น ด้านหลักความรับผิดชอบ ควรมีการจัดทำ แผนปฏิบัติงานและการประเมินผลแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ และควร ส่งเสริมให้บุคลากรทุกคนตระหนักในหน้าที่ความรับผิดชอบของตน และด้านหลักความคุ้มค่าควรส่งเสริมให้บุคลากรได้อบรมพัฒนาตนเอง โดยการนำหลักธรรมาภิบาลและหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ควรจัดการอบรมเชิงคุณธรรมให้แก่พนักงานทุกท่าน อย่างน้อยปีละครั้งโดยเชิญผู้เชี่ยวชาญมาบรรยายในเรื่องการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเป็นธรรม ผู้บริหาร และพนักงานต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเสมอภาคและเป็นธรรมต่อทุกคน โดยไม่มีอคติ เพื่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานที่ดีขึ้น
2. การแนะนำในการยอมรับผลที่เกิดจากการตัดสินใจและการปฏิบัติงาน เพื่อสามารถติดตาม ประเมินผล และแก้ไขปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น
3. ควรจัดเจ้าหน้าที่อบรมให้ความรู้แก่บุคลากร ประชาชน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมประเมินผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล เปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล มากขึ้นกว่าเดิม เพิ่มช่องทางการประเมินผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้ครอบคลุมทุกภาคส่วนของสังคมมากยิ่งขึ้น
4. ควรจัดให้พนักงานเทศบาลได้มีการศึกษาดูงานข้อมูลระบบสารสนเทศขององค์กรอื่น ๆ มีความเข้าใจในเทคโนโลยีสารสนเทศต่าง ๆ มากขึ้น ให้พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล เร่งพัฒนาข้อมูล ข่าวสาร ระบบสารสนเทศให้มีความถูกต้องเป็นปัจจุบัน และจัดทำฐานข้อมูลให้ประชาชนสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลด้านต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
5. ควรจัดให้มีการศึกษาดูงานของกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ที่สามารถให้พนักงานทุกท่านปฏิบัติงานได้อย่างเต็มเวลา หรือจัดหน่วยงานควบคุม กำกับให้พนักงานทุกท่านปฏิบัติงานอย่างเต็มเวลา

เอกสารอ้างอิง

- กิตติพงศ์ อรุณพิพัฒน์.(2556). *หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารจัดการรัฐวิสาหกิจ กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย* (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ทศพร ศิริสัมพันธ์. (2550). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหารราชการแนวใหม่*. กรุงเทพฯ: วิชั่น พรินท์ แอนด์ มีเดีย.
- บรรศักดิ์ อวรรณโณ. (2542). *การสร้างธรรมาภิบาลในสังคมไทย*. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมมจิตโต). (2550). *พุทธวิธีการบริหาร* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาสมพงษ์ ชนุตตโม (อ่อนสุข). (2556). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์* (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พิชญาสินี จิตติพิชญานันท์. (2559). *ประสิทธิภาพการบริหารงานคลังท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาล กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนจังหวัดอำนาจเจริญ* (วิทยานิพนธ์). มหาวิทยาลัยมหิดล
- ไพฑูรย์ สุขผลานันท์ (2558). *การศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด* (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- มานา อัมมอดม. (2558). *การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา* (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสยาม.

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542. (2542, 30 มิถุนายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 116 ตอนที่ 63 ง. หน้า 26-27.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2554). *คู่มือคำอธิบายตัวชี้วัดการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ* ปีงบประมาณ พ.ศ. 2554. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2555). *หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.

สุภัทรมาศ จริยเวชวัฒนา. (2557). *การบริหารจัดการเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาลกรณีศึกษาเทศบาลตำบลบ้านฉาง* (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์). มหาวิทยาลัยบูรพา.

สุรัส ราชกุลชัย. (2547). *การวางแผนและการควบคุมทางการบริหาร*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Best, J. W. (1981). *Research in education* (4th ed.). New Jersey: Prentice Hall.

Boutros-Ghali, Boutros. (2000). "An Agenda for Democratization" in *Global Democracy*. Barry Holden (ed.). New York: Routledge.

Diamond, Peter. A. (1998). Optimal Income Taxation: An Example with a U-Shaped Pattern of Optimal Marginal Tax Rates. *The American Economic Review*, 88(1), 83-95.

Robert A, Dahl. (2000). *On Democracy*. New Haven and London: Yale University.